

E-BOOK

*Fenomenální
rok*

12 TIPŮ
PRO VAŠI
VÍCEJAZYČNOU
VÝCHOVU

PRŮVODCE
VÍCEJAZYČNOU
VÝCHOVU

Výchova dítěte umí být náročnou cestou se spoustou překážek. Často staví nás rodiče před náročná rozhodnutí a velké zkoušky, které musíme průběžně zvládat. Výchova dítěte ve vícejazyčném prostředí může být pro rodiče navíc testem důslednosti, trpělivosti a vytrvalosti. Znamená to však i velkou spoustu malých zázračných chvil, spoustu smíchu, štěstí a radosti.

Stejně jako starosti i radosti mohou být ve vícejazyčné výchově dvojnásobné. Bude to takové, jaké si to uděláme. Proto bychom vám chtěli pomoci vytvořit si krásné a přijatelné podmínky pro vícejazyčnou výchovu tak, aby pro vás byla jednodušší a zábavnější.

Náš e-book v sobě skrývá 12 krátkých informací, návodů a impulzů k zamyšlení se nad postupy vaší vícejazyčné výchovy. Následující body by vás měly inspirovat k zamyšlení se nad vlastní situací, utřídit si myšlenky a najít řešení za všech okolností, která vás nejen v tomto roce může potkat.

Drazí čtenáři, prosím myslete na to, že níže sepsané jsou naše osobní a profesní zkušenosti a informace, které jsme za léta pohybu v multikulturním prostředí nasbírali. Nemusí být proto ve stejné podobě genericky platné i ve vašem případě. Mysleme především na to, že každé dítě je unikátní a jedinečná osobnost, která potřebuje svůj vlastní přístup a objevuje svoji vlastní cestu jak ve vícejazyčnosti, tak i v ostatních aspektech života.

Pokud budete po přečtení našich 12 tipů o krok, nebo klidně o 12 kroků, blíže k vaší vysněné formě vícejazyčné výchovy, bude to pro nás, a doufám i pro vás, malé vítězství.

Užijeme si tento rok všichni fenomenálně.

S úctou

Kateřina Spiess Velčovská

JDĚTE PŘÍKLADEM

Ne nadarmo slýcháme: “Děti jsou zrcadlem svých rodičů.” Už jste někdy slyšeli o učení nápodobou? Děti se koukají, vnímají a nasávají, z jejich přirozenosti vyplývá, že se snaží opakovat chování svých rodičů a být jako oni, zrcadlit je. Buďte proto odvážní, nestydte se za svůj jazyk.

Používejte ho hrdě a vaše dítě bude váš vzor přijímat a opakovat. Jděte příkladem a nebojte se mluvit svojí mateřštinou i na veřejnosti. Přece jenom vychováváte své dítě, ne své okolí.

Přemýšleli jste někdy nad tím, jaké signály svým postojem k mateřštině dítěti dáváte?

BUĎTE LÁSKYPLNÝM RODIČEM

Jedno české přísloví říká: “Víc much chytíš na med než na ocet.” Vstřícnost a vřelost je klíčem k úspěchu. Naslouchejte svému dítěti, chovejte se k němu přívětivě a vyvarujte se okatému opravování chyb.

Pomozte dítěti vyvíjet se v pozitivním duchu. Přehnaná a surová korekce v dítěti buduje strach z chybování, raději neřekne nic. Naopak pochvala za malé i velké pokroky dítě motivují k dalšímu učení a rozvíjení se.

Kdy naposledy jste své dítě vědomě za něco ohledně vícejazyčnosti pochválili?

PŘEVEZMĚTE INICIATIVU

Otěže vícejazyčné výchovy máte v rukou vy sami. Je málo pravděpodobné, že se něco stane samo, když budeme jen pasivními pozorovateli života.

Tomu, co chceme, musíme věnovat pozornost, trpělivost a čas. Staňte se průvodcem svému

dítěti - komentujte vše, co děláte, popisujte vaše aktivity,

vytvářejte prostor pro nová témata,

ptejte se aktivně na zážitky, pokládejte otevřené otázky.

Iniciujte dítě k dialogu, aby chtělo aktivně komunikovat.

**Jaký zážitek byste se svým dítětem
chtěli prožít v mateřštině?**

STAŇTE SE ZÁBAVNÝM PROPAGÁTOREM MATEŘŠTINY

Už Jan Amos Komenský říkal:

“Hra je radost a učení při hře jest radostné učení.”

Vytvářejte cíleně zábavné situace pro rozvoj mateřštiny a podporujte kreativně strávený společný čas. Hrajte hry, vyprávějte pohádky, přehrávejte si příběhy jako divadelní představení, malujte s dětmi jejich soukromá umělecká díla, vymýšlejte zajímavé alternativní konce běžně známých pohádek. Hrajte si! Popusťte uzdu své fantazii!

**Kdy naposledy jste si s dětmi
vymysleli nějakou zábavnou hru?**

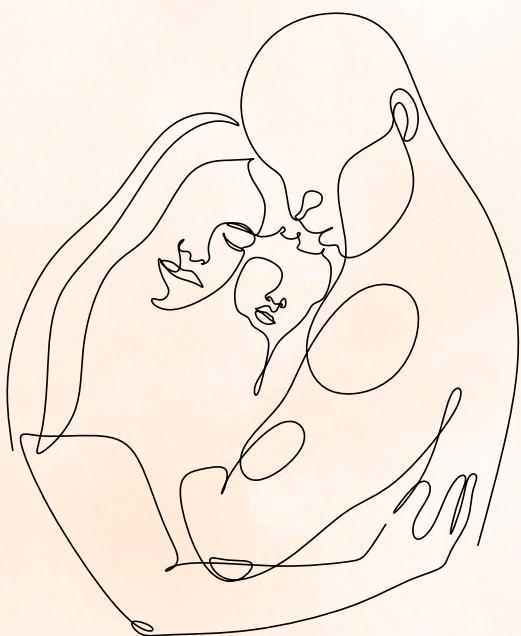

APLIKUJTE RESPEKTUJÍCÍ PŘÍSTUP

“Trpělivost růže přináší”, české přísloví, které v sobě skrývá více moudrosti, než by se na první pohled mohlo zdát. Pokud s vámi děti mateřštinou nemluví, nenuťte je. Uvědomte si, že pokud něco musíme, obvykle se nám do toho nechce. Trvejte však nadále na nastavených pravidlech a držte se svojí linky. Dopřejte dítěti čas dozrát a dejte mu prostor, aby se v jazycích zorientovalo a našlo si svojí vlastní cestu k sebevyjádření. Vícejazyčností mu pomáháte vytvořit si svoji osobnost.

Zkuste si uvědomit tři techniky, které vám opravdu pomáhají udržet ve vypjatých chvílích nervy na uzdě. Napište si je!

ZAMILUJTE SI TRADICE

W. S. Maughan vyslovil:

“Tradice jsou průvodce, ne vězení.”

Vytvořte si vlastní rituály, spojte tradice a zvyky s příjemnou atmosférou.

Zajistěte rozmanitost prožitků a využijte je jako

cestu a prostředek k budování kladného vztahu k mateřštině.

Rodinné tradice nejsou a nemusí být neměnné, můžete si je upravit.

Důležité je, udělat si to hezké a příjemné a využít všechny možnosti,

kteřé vám spojení různých kultur a rodin nabízí.

Jaké tradice s dětmi udržujete a jsou nějaké, které byste chtěli do vašeho života zařadit?

VÍCEJAZYČNOST VYTVÁŘÍ IDENTITU

Osobnost je soubor mnoha aspektů, které zahrnují i kulturní faktory. Vícejazyčná výchova poskytuje každému dítěti další zdroj podnětů, které mu pomáhají utvářet si vlastní identitu. Proto vnímejte vícejazyčnost jako přednost - nechte ji dítě prožít. Jezděte pravidelně 'domů', povídejte si o vašem dětství, hledejte propojení s původním domovem ve světě (třeba příklady osobností, které jsou úspěšné v zahraničí). Dejte dítěti pocit, že se nemusí vymezovat, že může být naopak na něco hrdé. Vícejazyčné děti si nemusí vybírat, vícejazyčnost jim poskytuje pevné kořeny, díky nimž jejich osobnost a identita jen roste.

Dokážete si pro sebe pojmenovat, proč je pro vás a vaše dítě vícejazyčná výchova důležitá? Napište si to!

NAUČTE SE BÝT DŮSLEDNÍ

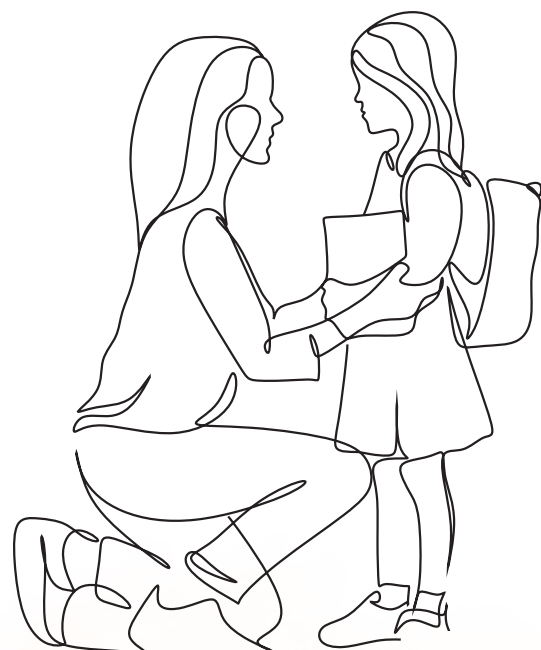
Být důsledný a pevný v kramflecích je základ úspěchu. Vytvořte si vlastní systém a dodržujte ho důsledně. Ukažte dítěti svoji vnitřní sílu a přesvědčení, že opravdu věříte tomu, co děláte. Řád a přesně nastavená pravidla propůjčují (nejen okolí) pocit jistoty. Členové rodiny se v nich dokáží lépe orientovat, proto je také mohou lépe dodržovat. Naše důslednost pomáhá dětem přijmout vícejazyčnost jako součást svého já tou nejvíce přirozenou cestou.

**Co konkrétně se vám daří ve vícejazyčné výchově důsledně dodržovat?
A ve kterých situacích si zase dovolíte nebýt až tak důslední?**

VÍCEJAZYČNOST JAKO PŘIDANÁ HODNOTA DO ŽIVOTA

Co se v mládí naučíš, ve stáří jako když najdeš. Tato lidová moudrost se sem hodí lépe než kamkoliv jinam. Výzkumy prokázaly, že vícejazyční lidé mají vyšší odolnost vůči různým degenerativním onemocněním mozku. Vícejazyčně vychovávané děti jsou kognitivně zdatnější. Typický je pro ně například multitasking, protože se díky jazykům naučily dělit svoji pozornost mezi více subjektů. V učení samotném si dokáží osvojit více přístupů a hlavně - vícejazyčně vychovávané děti se daleko snadněji učí další cizí jazyky. Zjednodušeně řečeno, multilingvní lidé vnímají svět jinak, barevněji, otevřeněji.

Jakou výjimečnost vašemu dítěti vícejazyčná výchova propůjčuje?

KULTURNÍ ROZDÍLY JSOU PŘEDNOST

“Kolik jazyků umíš, tolikrát jsi člověkem.” Citát, který je připisován T. G. Masarykovi, se dnes už stal klasikou. Vícejazyčně vychovávané děti jsou otevřenější a vstřícnější, protože získávají nejen schopnost dorozumět se vícero jazyky, ale také jsou schopné vnímat život z různých úhlů pohledu. V dospělosti jsou proto vícejazyční lidé vnímavější a váží si kulturních rozdílů a zvláštností, které na ně ve světě jistě čekají.

V čem konkrétně vícejazyčná výchova obohacuje váš život a život vašeho dítěte?

VYTRVALOST JAKO ZÁKLAD

Ani Řím nebyl vystaven za jediný den. A ani úspěšná vícejazyčná výchova není krátkodobou kratochvílí. Je to běh na dlouhou trať, nikoliv sprint.

Malé krůčky jsou snazší a méně energeticky náročné než velké skoky. A právě taktika krůček po krůčku nám může pomoci překonávat chvíle nezdaru nebo období, kdy nám chybí motivace.

Trpělivost je vlastností králů, ale jedině vytrvalost nás dovede k tomu, po čem toužíme.

Kdy jste naposledy vnímali, že ztrácíte motivaci a co vám pomohlo ji znovu najít?

DŮVĚŘUJTE PROCESU

Americký pedagog S. Covey zastává myšlenku, že důvěra je lepidlo, které drží vše pohromadě. Věřte si, věřte svým instinktům a věřte svým dětem. Důvěřujte tomu, co děláte a důvěřujte sami sobě, že to děláte správně. V některých chvílích může být právě důvěra, že jsme se vydali správným směrem to, co vám pomůže překonat nepřízeň osudu, pochyby nebo tlak okolí. Vícejazyčnost je hodnotný dar, který nezpůsobuje poruchy řeči, chování, učení a ani nic dalšího. Naopak - posiluje vnitřní já ve vás i ve vašem dítěti.

Uvědomte si momenty, kdy míváte ve vícejazyčné výchově největší pochybnosti a zamyslete se nad taktikami, které vám pomohou k jejich zdolání.

Na zpracování tohoto e-booku spolupracovali Kateřina Spiess-Velčovská, Michaela Štefková, Lenka Kotlářová a kolektiv nestátní neziskové organizace czentrum gUG (haftungsbeschränkt), která funguje jako zřizovatel a správce České školy bez hranic Rhein-Main a Slovenské školy Rhein-Main.

Všechna práva vyhrazena.

© 2023 Kateřina Spiess-Velčovská/czentrum gUG (haftungsbeschränkt)

Herausgeber: czentrum gUG (haftungsbeschränkt)

Autor: Kateřina Spiess-Velčovská

Umschlaggestaltung: Lenka Kotlářová a Aleš Jurčička

Lektorat und Korrekto­rat: Michaela Štefková,
Petra Poláková

Das Werk, einschließlich seiner Teile, ist urheberrechtlich geschützt. Jede Verwertung ist ohne Zustimmung des Autors unzulässig. Dies gilt insbesondere für die elektronische oder sonstige Vervielfältigung, Übersetzung, Verbreitung und öffentliche Zugänglichmachung.

Dokument nekopírujte a dále nešířte. Zakoupením našich digitálních produktů přispíváte k rozvoji Průvodce vícejazyčnou výchovou. Děkujeme, že respektujete autorská práva a oficiálním nákupem nám umožňujete zdarma vytvářet hodnotný obsah, který zveřejňujeme na našich stránkách. Výraznou měrou tak přispíváte k šíření povědomí o vícejazyčné výchově u laické i odborné veřejnosti.

www.vicejazycnavychova.cz
www.skolarheinmain.de

PRŮVODCE
VÍCEJAZYČNOU
VÝCHOVOU

ČESKÁ ŠKOLA
TSCHHECHISCHE SCHULE
RHEIN-MAIN

SLOVENSKÁ ŠKOLA
SLOWAKISCHE SCHULE
RHEIN-MAIN

CZENTRUM
GEMEINNÜTZIGE UG
(HAFTUNGSBESCHRÄNKT)

